

Tehlikenin Farkında mıyız?

Çağdaş dünyada benimsenen tanımlarla¹,

Endüstri Mirası, belirli bir tarihsel niteliğe ve öneme sahip, başlangıç işlevlerini yitiren eski endüstri yapılarının, alanlarının ve bunlarla ilişkili her çeşit varlığın kendisidir ve endüstri kültürünün tarihsel, teknolojik, toplumsal, mimari ya da bilimsel değeri bulunan kalıntılarından oluşur. Bu kalıntılar, binaları ve makineleri, atölyeleri, imalathaneleri ve fabrikaları, madenleri, işleme ve arıtma alanlarını, ambarları ve depoları, enerjinin üretildiği, iletildiği ve kullanıldığı yerleri, taşımacılığı ve tüm altyapısını, ayrıca ikamet, ibadet ve eğitim gibi endüstri ile ilişkili toplumsal etkinlikler için kullanılan yerleri içerir.

Endüstri Arkeolojisi, tüm bu kalıntıların bulunma, incelenme ve belgelenmesi çalışmalarını ve bu çalışmalarda izlenen yöntemi ifade eder. Yani, endüstriyel işlemler için veya endüstriyel işlemler sonucu meydana gelen, maddi ve maddi olmayan kanıt niteliğindeki tüm belgeleri, insan yapıtlarını (artefakt), katmanları ve yapıları, insan yerleşimlerini ve doğal ve kentsel peyzajları inceleyen disiplinler arası bir yöntemdir.

Endüstri Anıtları, endüstri arkeolojisi ile ortaya çıkarılan yapılardır. Korunan varlığın, tekil bir endüstri yapısı değil, belirli bir alanda toplanan yapı ve tesislerin tümü olduğu durumda ise, bu alan bir bütün olarak "**Endüstri Siti**" olarak tanımlanmıştır.

Teknolojinin gelişimine paralel olarak, fonksiyonunu yitiren eski endüstri yapılarının korunması yaklaşımının uluslararası boyut kazanması ile "Endüstri Mirası" kavramı ön plana çıkmış, endüstri anıtları ve sitelerinin ulusal olduğu kadar uluslararası bir mirasın bileşenleri olduğu görüşü de benimsenmiştir.

Bugün "Dünya Mirası" listesinde yer alan kültür varlıkları arasında "Endüstri Mirası" kabul edenlerin sayısı hızla artmaktadır...
...ya Türkiye'de?

Tehlikenin farkında mıyız?

"Geçmişimiz olmadan kendimizi nasıl tanıyacağız?"
~John STEINBACK

"Yaşam yalnızca geriye bakarak anlaşılabilir ama ileriye doğru yaşanmalıdır."
~Søren KIERKEGAARD

"Ancak kavranmış doğru bir toplumsal geçmiş bugünün terazisi, geleceğin pusulası olabilir!"
~Can EREL

¹ Mehmet SANER; "Endüstri Mirası: Kavramlar, Kurumlar ve Türkiye'deki Yaklaşımlar"; Planlama; 2012.